

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет хореографічного мистецтва
Кафедра сучасної та бальної хореографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з навчальної роботи

“ _____ ” _____ 20__ року

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ З ДИСЦИПЛІНИ
МИСТЕЦТВО БАЛЕТМЕЙСТЕРА

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань 02 Культура і мистецтво
Спеціальність 024 Хореографія
Освітня програма **Бальна хореографія**
Обов’язкова компонента
Мова викладання – українська

Харків, 2020

УДК

Друкується за рішенням ради факультету
хореографічного мистецтва
(протокол № 1 від 27.08.2020 р.)

Рекомендовано кафедрою сучасної та бальної хореографії
(протокол № 1 від 26.08.2020 р.)

Рецензент

Колногузенко Б.М. – професор, академік, народний артист України, декан хореографічного факультету Харківської державної академії культури

Укладач:

О.М.Широковська, старший викладач кафедри сучасної та бальної хореографії

Мистецтво балетмейстера: конспект лекцій з дисципліни першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальності 024 Хореографія освітньої програми Бальна хореографія / Харк. держ. акад. культури ; уклад уклад. О.М.Широковська – Харків: ХДАК, 2020. – 28 с.

Навчальний курс «Мистецтво балетмейстера» є обов'язковим компонентом та найважливішою частиною професійної підготовки хореографа з циклу професійної підготовки бакалаврів в галузі хореографічного мистецтва.

Метою конспекту являється розширення знань з мистецтва створення танцю, а також створення теоретичної бази для виховання професійно грамотного балетмейстера, керівника колективу бальної хореографії.

Лекція № 1.

Тема: Мета і завдання курсу «Мистецтво балетмейстера».

Мета вивчення: «Введення в предмет. Знайомство з метою та завданнями предмету.

ПЛАН

1. Що є предмет «мистецтво балетмейстера»
2. Анонс восьми семестрів курсу
3. Мета курсу
4. Завдання курсу

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Курс «Мистецтво балетмейстера» – єднання знань хореографічних та музичних дисциплін навчального плану. Необхідність високої професійної підготовки, в першу чергу, знання хореографічних питань.

«Мистецтво балетмейстера» - предмет, що вивчає прийоми (методи) втілення, розкриття музичної драматургії мовою хореографії, мовою пластичних образів.

Композиція танцю – основа у системі професійної освіти майбутніх балетмейстерів.

Програма курсу складається з двох розділів: теорії та практики. Знання, отримані на теоретичних заняттях окреслюють основні етапи роботи по створенню танців. На практиці набуваються навички балетмейстерської роботи. В кожному семестрі перед студентам ставляться різноманітні завдання, щодо створення форм танцю, розвиваючись від найпростішої форми танцювального етюду у першому семестрі до повноцінних танцювальних номерів на наступних курсах.

Мета курсу – виховання професійно грамотних балетмейстерів, керівників хореографічних колективів.

Завдання:

- сформулювати професійного балетмейстера, який володіє основами всіх видів мистецтва, знаючого закони драматургії, вмію чого правильно донести до глядача головну думку твору;

- навчити акумулювати усі необхідні знання для створення танцювального номеру;

- навчити позитивно впливати на глядача танцювальними творами, спонукаючи до прояву позитивних емоцій;

- розвинути балетмейстерську фантазію та творчу особистість;

- навчити працювати з танцювальним колективом та організувати роботу в танцювальному залі;

- навчити аналізувати побачений танцювальний номер, виявляючи його позитивні та негативні сторони.

Питання для самостійної роботи:

1. Охарактеризувати мету та завдання курсу «Мистецтво балетмейстера».
2. Що вивчає предмет?
3. Визначити складові частини курсу.

Лекція № 2.

Тема: Балетмейстер і сфера його творчої діяльності.

Мета вивчення: Визначити сфери діяльності балетмейстера. Дати характеристику його роботи.

ПЛАН

1. Визначення терміну «балетмейстер».
2. Виділення видів балетмейстерської роботи.
3. Характеристика роботи балетмейстера-вигадника.
4. Діяльність балетмейстера-постановника.
5. Завдання балетмейстера-репетитора.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Балетмейстер – автор і режисер-постановник балетів, концертних номерів, окремих танців, танцювальних сцен.

Балетмейстер – людина, яка мислить хореографічними образами з використанням пластичних виражальних засобів.

Можна виділити декілька видів балетмейстерської діяльності:

1. Балетмейстер-вигадник;
2. Балетмейстер-постановник;
3. Балетмейстер-репетитор.
4. Танцмейстер

Балетмейстер не тільки створює композицію танцю, але й за допомогою засобів хореографічного мистецтва, намагається втілити свою ідею у сценічних образах, висловити певну ідею.

Для того, щоб стати балетмейстером-вигадником необхідно не лише мати спеціальні знання, але хист. Талант Балетмейстера-вигадника складається з вичерпно розвинутої фантазії, здатності мислити хореографічними образами, здатності складати велику кількість різноманітних танцювальних комбінацій, вміння розуміти, відчувати та відтворювати жести, пози, рухи людей різних характерів. Він повинен мати виразне обличчя та тіло, вміти аналізувати музику та розкривати її засобами хореографії.

Балетмейстер-постановник. Бездоганне знання твору, що ставиться, вивчення задуму, образного строю, хореографічного тексту, композиції, мізансцен, характеру дійових осіб та виконання рухів.

Балетмейстер-репетитор. Бездоганне знання хореографічного твору. Відпрацювання поставленого, розкриття образу і характеру, передання стилю, участь у постановчій роботі.

Розкриття головної думки хореографічного твору.

Робота з виконавцями.

Планування репетицій.

Балетмейстер – репетитор-педагог і вихователь. Найближчий помічник балетмейстера-постановника, керівник колективу.

Танцмейстер – буквально «майстер танцю», тобто створювач окремих танцювальних номерів. Майстер малих форм танцю.

Питання для самостійної роботи:

1. Дати визначення терміну «балетмейстер».
2. Окреслити навички необхідні балетмейстеру-вигаднику у його роботі.
3. Що повинен вміти балетмейстер-постановник.
4. Назвати вимоги до балетмейстера-репетитора.
5. Методика планування репетиційної роботи.

Лекція № 3.

Тема: Балетмейстерська школа ХДАК

Мета вивчення: познайомити студентів з балетмейстерською школою ХДАК, провідними спеціалістами факультету хореографічного мистецтва, творчістю Б.М. Колногузенка, театром народного танцю «Заповіт», ансамблем сучасного танцю «Естет», репертуаром ансамбля бального танцю ХДАК.

ПЛАН

1. Харківська державна академія культури – один з найстаріших і найвідоміших вищих навчальних закладів культури
2. Хореографічне відділення ХДАК
3. Народний артист України, професор, академік Б. М. Колногузенко,
4. Навчання студентів процесу створення хореографічного твору

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Харківська державна академія культури є одним з найстаріших і найвідоміших вищих навчальних закладів культури не тільки в Україні, а й на всьому пострадянському просторі. Ще в першій половині ХХ століття ХДАК, тоді бібліотечний інститут, стає відомим центром у підготовці

спеціалістів бібліотечної справи. Набагато пізніше навчальний заклад відкриває нові кафедри, факультети, починає готувати фахівців з музичного, театрального, культурологічного напрямків.

У 1989 році було відкрито хореографічне відділення і Харківський державний інститут культури став готувати балетмейстерів для ансамблів народного танцю. У Харкові вищу хореографічну освіту започаткував і розвиває нині народний артист України, професор, академік Б. М. Колногузенко. Створюючи навчальні плани та програми з фахових дисциплін, в першу чергу, з «Мистецтва балетмейстера», Б. М. Колногузенко використав найкращі досягнення добре відомих йому систем підготовки балетмейстерів в Москві, Краснодарі, Мінську, Києві. Аналіз їх досвіду став у пригоді й для визначення напрямку та методів підготовки фахівців. Використовуючи різні методи в системі підготовки балетмейстерів, були розставлені власні акценти в теорії та практиці навчання. В результаті, навчальні плани і програми факультету хореографічного мистецтва Харківської державної академії культури вже майже 30 років суттєво відрізняються від інших вишів.

Основний акцент робиться на розумінні студентом процесу створення хореографічного твору, що завжди починається з задуму чи завдання. Хтось із хореографів у своєму баченні йде від загального змісту або образу танцю і вже потім уточнює його окремі конкретні деталі. Другий, навпаки, бачить чітко ту чи іншу окрему рису, момент майбутнього твору, а потім розробляє його композиційну цілісність. Коли задум склався у конкретний зміст, тоді ясніше виявляється його тема та ідея, які в багатьох творах можуть бути однаковими, а зміст, композиція різними. Тема визначає зміст, обумовлює його, але не обмежує. Зміст та образ — обов'язкові умови життя хореографічного твору.

У першому семестрі студенти отримують теоретичні та методичні знання з мистецтва балетмейстера.

У другому семестрі працюють над створенням танцю на малюнок.

У третьому – над створенням конкурсних композицій з латиноамериканських бальних танців різних рівнів складності.

У четвертому – над створенням конкурсних композицій з європейських бальних танців різних рівнів складності.

У п'ятому - танцювального концертного номеру, що будується не за законами конкурсних композицій, а за законами драматургії.

У шостому семестрі – секвею.

У сьомому – сюжетного хореографічного твору.

Зміст роботи 8-го семестру спрямований на створення підсумкового хореографічного твору до державного іспиту. Ця робота акумулює усі попередні знання студентів, розвиває майбутніх балетмейстерів більш всебічно, розширює спектр їхнього хореографічного мислення.

Під час навчання у магістратурі увага приділяється розгорнутим хореографічним композиціям – завданням студента є створення сюїти.

Питання для самостійної роботи:

1. Історія Харківської державної академії культури
2. Б.М. Колногузенко – творчий шлях, хореографічна спадщина
3. Театр народного танцю «Заповіт» репертуар, балетмейстери, солісти
4. Ансамбль сучасного танцю «Естет» репертуар, балетмейстери, солісти
5. Ансамбль бального танцю «Креатив» репертуар, балетмейстери, солісти

Лекція № 4.

Тема: Мистецтво хореографії.

***Мета вивчення:** Визначення танцю як одного з видів мистецтв, його жанрів, видів та форм. Визначити значення постійного самовдосконалення в роботі балетмейстера*

ПЛАН

1. Танець і хореографія.
2. Національні особливості розвитку танцю.
3. Види хореографічного мистецтва.
4. Форми танцю.
5. Жанри мистецтва.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Мистецтво танцю, як і всі інші види мистецтв, має відображати оточуючий світ і дійсність, розкривати життя у всіх його проявах в образно-художній формі.

Слово «танець» виникло від польського *taniec* і німецького *tanz*.

Це явище не лише художнє, а й цілком суспільне. Танець, який виконується у побуті або показується на сцені, має вплив на естетичні смаки не тільки тих, хто його виконує, а й тих, хто дивиться, на їх розуміння прекрасного та ставлення до світу. Тому танець — це також одна з соціально організованих форм естетичного виховання в суспільстві.

Танець належить до найбільш давніх мистецтв. Він виник з різноманітних рухів та жестів, які пов'язані з трудовою діяльністю та емоційними враженнями від світу, що оточував людину. В танцювальних ритмах втілювались спостереження людини за життям та відбивались її реальні почуття та бажання. В далекі часи танці виступали як один із засобів об'єднання роду та племені. У танці знаходять відображення соціальні та естетичні ідеали народу, його історія, життєвий устрій, звичаї, характер.

Витоками, що впливали на виникнення, зміст та розвиток народного танцю, треба визнати:

- 1) трудову діяльність;
- 2) природно-кліматичні умови життя;

- 3) життєвий устрій народу, його звичаї, мораль, етику, вірування;
- 4) сферу домашнього господарства.

Види хореографічного мистецтва

Народний танець

Класичний танець

Європейські бальні танці

Латиноамериканські бальні танці

Сучасний танець

Форми народної хореографії відносяться:

- 1) Хоровод.
- 2) Гопак.
- 3) Козачок.
- 4) Метелиця.
- 5) Полька.
- 6) Кадриль.
- 7) Коломийка.
- 8) Гуцулка.
- 9) Верховина.
- 10) Пляска.
- 11) Хореографічна композиція.
- 12) Хореографічна сюїта.

Форми класичної хореографії:

- 1) Варіація.
- 2) Па-де-де.
- 3) Па-де-труа.
- 4) Па-де-катр.
- 5) Па д'аксьон
- 6) Гранд па.
- 7) Хореографічна композиція.
- 8) Хореографічна сюїта

Форми сучасної хореографії:

- 1) Хороводний танець (танець на розвиток малюнку).
- 2) Танець-змагання.
- 3) Хореографічна композиція: мала форма, груповий або масовий танець.
- 4) Хореографічна сюїта
- 5) Перфоманс.

Форми бальної хореографії.

1. Сольна конкурсна композиція.
2. Парна конкурсна композиція.
2. Секвей.
3. Формейшн.
4. Хороводний танець.
5. Хореографічна композиція.

6. Хореографічна сьюта.

Жанри мистецтва

Для сценічних творів їх жанри — це їхній змістовний образ. У театральному мистецтві жанр може виступати як визначення загального образу, який складається з вчинків людей та їх взаємовідносин, а може бути визначенням роду та виду театрального дійства, наприклад: *Трагедія; Комедія; Трагікомедія; Драма; Мелодрама; Монодрама; Фесрія; Фарс; Водевіль; Мюзикл; Оперета*

Питання для самостійної роботи:

1. Розкрити поняття «танець» і «хореографія».
2. З чим пов'язані особливості розвитку танцю.
3. Назвати види хореографічного мистецтва. Дати їм характеристику
4. Назвати форми танцю. Дати їм характеристику
5. Назвати жанри мистецтва. Дати їм характеристику

Лекція № 5.

Тема: Музика в хореографії.

Мета вивчення: Визначити значення музики в створенні танцювального номеру

ПЛАН

1. Значення музики в народженні хореографічного твору.
2. Музичні прийоми, що допомагають розкриттю хореографічної дії.
3. Робота балетмейстера з фонограмою, композитором, концертмейстером.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У створенні хореографічного номеру, як окремого твору і як частин драматичного спектаклю дуже важливу роль відіграє музика. Музика дає пластиці ритмічну основу, вона визначає її емоційне навантаження, характер, образну виразність. Від того, наскільки вона образна, змістовна і виразна, багато в чому залежить якість хореографії, оскільки вся дія вигадується балетмейстером на музику, яка надихає його і підказує йому хореографічні образи.

Музичні прийоми, що допомагають розкриттю хореографічної дії

Метр

Темпоритм

Темп та динаміка

Хореографічна пауза

варіювання мелодії.

Модуляція

Прийом контрастності.

Робота балетмейстера з композитором, концертмейстером, фонограмою.

Є два основних способи створення танцювального твору – на готовий музичний твір або у співавторстві з композитором. Вигадуючи музику до балету, композитор створює самостійний музичний витвір мистецтва. Балетмейстер, що надихнувся музикою, створює на її основі хореографічний твір. І композитор і балетмейстер – кожен в своїй області – мають бути драматургами. І музика і танець мають бути зв'язані єдиною думкою, що вільно розвивається як в музиці, так і у дії хореографічного твору.

Іноколи балетмейстер, вигадавши сюжет, не має можливості замовити композиторові музику або в цьому немає потреби, тоді підбирається вже готовий твір, в результаті прослуховування якого фантазія підказує йому певні хореографічні рішення. При підборі фонограми головне не вибирати музичну композицію, в яких слабка або відсутня драматургія, не створені музичні яскраві образи і на багато хвилин без розвитку і, навіть, зміни тональності, повторюються одні й ті ж самі музичні частини.

Під час створення нового хореографічного твору балетмейстер повинен у своїй практиці відбирати музичний матеріал, йдучи лише шляхом пошуків зовнішнього збігу музичних і хореографічних мотивів.

Робота з концертмейстером: Основними завданнями концертмейстера є репертуарний підбір музичних творів, постійне розширення музичного багажу і знань про природу танцю, його характерних особливостей, а також знайомство з новими методиками «руху під музику».

Питання для самостійної роботи:

1. Значення музики в ритмічній структурі танцювального номеру.
2. Як залежить танцювальний текст та малюнок від музичного матеріалу?
3. Розкрити специфіку роботи балетмейстера з акомпаніатором
4. На основі чого композитор створює музику до танцю?
5. Як взаємодіють балетмейстер і композитор?
6. Які основні вимоги до мелодій для змагань з бальних танців?
7. Які основні вимоги до мелодій для змагань з формейшен або секвей?
8. Фонограми для сценічної обробки бального танцю. Специфіка.
9. Що треба визначити в музичному матеріалі перед початком роботи?
10. Як проводити аналіз музичного твору?

Лекція № 6.

Тема: Драматургічні та композиційні основи хореографічного твору

Мета вивчення: засвоєння основних законів драматургії та їх застосування при створення танцювального номеру

ПЛАН

1. Загальні поняття хореографічної композиції.
2. Драматургія танцювального твору.
3. Хореографічна лексика та хореографічний текст.
4. Малюнок танцю.
5. Художні прийоми розкриття змісту танцю за допомогою танцювальних малюнків та прийомів, що допомагають розкривати та продовжувати сприйняття танцю (прийоми побудови просторової композиції).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Термін «композиція» (від латинського слова «compositio») означає – складання, розміщення, структура, поєднання, зв'язок, твір. Цей термін широко використовується в архітектурі, скульптурі, живопису, музиці, літературі і означає побудову художнього твору, зумовлену його змістом, характером та призначенням. Композиція – найважливіший організуючий компонент художньої форми, що надає творові єдності та цілісності.

Композиція танцю – це обдуманий художній твір, який складається з музики та хореографічної лексики, має певну побудову, об'єднаний однією темою і сюжетом.

У хореографії під терміном «композиція» розуміємо формотворчу структуру твору, побудову його частин від простих до найскладніших.

Архітектоніка (від грецького «arhitektonike» – будівельне мистецтво) означає пропорційність драматургічного співвідношення частин змісту до загального цілого, тобто пропорційність загального і часткового у танці. Компоненти композиції пов'язані сценічним простором та музикою.

Процес створення танцювального твору від його задуму до показу на сцені, завжди залишається незмінним. Дія будь-якого танцю повинна розвиватись відповідно до законів драматургії. Термін «драматургія» походить від грецького «drama» - дослівне – дія, «dramaturhija» - твори авторів, народів, епохи.

Композиційна побудова хореографічного номеру складається з 5 частин відповідних законам драматургії:

1. Експозиція – перша поява дійової особи, знайомство з дійовою особою, або з групою дійових осіб. Експозиція може бути розгорнутою, довгою або короткою. Дає характеристику дії (час і місце), дійових осіб. Повинні бути заявлені усі дійові особи.
2. Зав'язка – частина танцю, де персонажі вступають в дію, де між дійовими особами визначаються їх взаємовідносини, визначається конфлікт.
3. Розвиток дії – поступове наростання, напруження дії, виникнення ряду взаємовідносин, які призводять до найвищого напруження. Розвиток дії може мати один або декілька ступенів наростання.
4. Кульмінація – найвище напруження дії танцю, де повністю розкривається його тема та ідея.

5. Розв'язка – розв'язання конфлікту, завершення драматургічної побудови танцю.

Хореографічна лексика та хореографічний текст

Хореографічний текст – сукупність в певній логічній послідовності умовних рухів, поз, ракурсів, жестів, які утворюють той або інший танець, танцювально-пластичний епізод або виставу і розкривають зміст та ідею хореографічного твору.

Хореографічна лексика — це окремі рухи та пози. Вона виникає на основі узагальнення та своєрідного перевтілення виразних рухів людини. Протягом багатьох століть лексика накопичувалась та удосконалювалась. Самі по собі елементи хореографічної лексики не є носіями певного образного змісту, але володіють низкою виразних можливостей, які реалізуються в конкретному контексті танцю в цілому. Із послідовності та взаємозв'язку елементів хореографічної лексики складається хореографічний текст, який втілює змістовний образ танцю.

Малюнок танцю

Малюнок танцю - це розташування і переміщення виконавців по сценічному майданчику. Різні побудови і перебудови мають певний психологічний вплив на глядача, і завдання балетмейстера – досягти, щоб малюнок найбільш повно розкривав думку, настрій, характер, які закладені в номері.

Види танцювальних малюнків:

- простий;
- складний;
- симетричний;
- асиметричний;
- одноплановий;
- багатоплановий

Прийоми побудови просторової композиції

При створенні танцювального твору кожен автор використовує різні прийоми композиційної побудови. Є сенс на деякі з них звернути більш детальну увагу:

1. Поєднання дії солістів із загальною групою виконавців.
2. Прийоми на розвиток композиції в просторі:
3. Прийоми зорового сприйняття малюнку.
4. Побудова малюнків за законами перспективи.
5. Прийом скульптурності.
6. Прийом розширення дії в часі та просторі

Питання для самостійної роботи:

1. Назвати складові частини драматургії за часів давніх цивілізацій
2. З кількох частин драматургії складається сучасний номер? Дати їх характеристику

3. Як застосовуються закони драматургії у танцювальному номері?
4. Як повинні взаємодіяти частини танцювального номеру між собою?
5. Визначення понять «композиція танцю, «малюнок»
6. Назвати два головних композиційних елементи танцю
7. Різновиди малюнків. Навести приклади
8. За допомогою яких засобів можуть розвиватись малюнки?
9. Дати характеристику понять «хореографічний текст» та «лексика»
10. Визначити зв'язок хореографічного тексту з малюнками та музичним матеріалом

Лекція № 7.

Тема: Хореографічний образ

Мета вивчення: Методичні особливості створення танцю. Хореографічний образ.

ПЛАН

1. Поняття образу. Образ художній і образ хореографічний.
2. Значення образу в сучасній бальній хореографії.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Основним завданням балетмейстера, як і будь-якого іншого митця, є створення художнього відображення дійсності через зображення конкретного явища, тобто створення художнього образу.

Художній образ — це конкретний характер людини, який виявляється у його відношенні до дійсності, оточуючого середовища. Тільки максимальна увага до життя у всіх його проявах може бути матеріалом до створення образу. Велике значення має і особистий світогляд митця.

Образ хореографічний — це і є образ художній, але характер дійових осіб, лінія їхньої поведінки та стосунків розкривається засобами хореографічного мистецтва

У створенні хореографічного образу чи не головне значення має танцювальна мова. Хореографічний текст повинен бути образним для певної дійової особи. Саме через пластику, через танцювальну мову сприймає глядач задум балетмейстера. Танцювальний текст, музичний матеріал - основне.

Сценічний образ – дуже складний сплав внутрішніх і зовнішніх рис людської особистості. В танцювальному мистецтві ці риси повинні бути розкриті засобами хореографії. Для цього використовуються і малюнок танцю, і танцювальна мова, і міміка, і драматургічний розвиток образу і, звичайно, музика.

У бальній хореографії існує два типи хореографічних композицій – конкурсна і та, що будується за законами драматургії. Особливості створення образу у бальному сценічному танці мають таку ж саму специфіку, як і в інших видах хореографії і використовують загальні закони. Умови, в яких

виконується конкурсний бальний танець, визначають відмінність цих прийомів від прийомів створення образу в сценічному танці. Єдиний танець, який містить у собі сюжетну лінію та конкретно визначені образи – це пасодобль, проте це не означає, що в інші танці позбавлені образності.

Питання для самостійної роботи:

1. Як визначити хореографічний образ в бальній хореографії?
2. Описати напрями творчого вдосконалення

Лекція № 8.

Тема: Створення хореографічних етюдів.

Мета вивчення: Практичне застосування отриманих теоретичних знань

ПЛАН

1. Підбір музичного матеріалу
2. Створення танцювального етюд
3. Відпрацювання танцювального етюд з виконавцями

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Урахування драматургії, взаємозв'язку тексту, малюнку, музики. Створення необхідних танцювальних комбінацій. Розробка малюнків.

Питання для самостійної роботи:

1. Визначити співвідношення частин танцювального етюд
2. Чи відповідає танцювальний текст музичному матеріалу та малюнкам?
3. Чи присутні всі частини драматургії у номері?

Лекція № 9.

Тема: Теоретичні аспекти створення хореографії для дітей.

Мета вивчення: Засвоєння методики проведення постановчої роботи з дітьми

Ознайомлення із специфікою роботи над образами з дітьми

ПЛАН

1. Організація роботи колективу
2. Особливості розподілу фізичного навантаження
3. Специфіка створення образу
4. Застосування виразних засобів

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Методика організації постановчої та репетиційної роботи. Гігієна під час проведення занять з дітьми. Особливості розподілу фізичного навантаження. Розвиток творчої особистості.

Відповідність характерним рисам, образу дії, вчинків, взаємовідношень виконавців. Відповідність характеру образу виразних засобів. Характер образу і костюм виконавців.

Визначення теми та ідеї номеру. Їх значення у танцювальному номері. Аналіз музичного матеріалу. Визначення головних сюжетних ліній. Створення хореографічного тексту при створенні постановки для дітей

Питання для самостійної роботи:

1. Як повинна проходити робота в дитячому колективі?
2. Як розвивати творчу особистість дитини?
3. Чи повинен відповідати образ характеру дитини?
4. Як розвивати у дітей акторські навички?
5. Визначити співвідношення частин танцювального етюд
6. Чи відповідає танцювальний текст музичному матеріалу та малюнкам?
7. Чи присутні всі частини драматургії у номері?

Лекція № 10.

Тема: Композиційно-постановчий план.

Мета вивчення: Засвоєння особливостей створення композиційного плану

ПЛАН

1. Поняття «програми», «лібрето», «композиційного плану»
2. Частини композиційного плану
3. Драматургічна побудова твору

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Робота над композиційним планом. Підготовка роботи: екскурс в історію, знайомство з літературою і т.п. робота з композитором чи акомпаніатором. Робота зі створення образної лексики.

Композиційний план – це розгорнутий план балету або танцювального номеру, який втілює режисерську розробку змісту або конкретного сюжету. Це свого роду визначення режисерсько-балетмейстерського рішення майбутнього твору. Зміст плану є конкретним завданням для композитора, художника та всієї творчо-постановчої групи. Крім того він надає інформацію про час та місце дії, дійових осіб тощо, спрямує роботу творчої групи у необхідне русло, допомагає проникнути в епоху, атмосферу, структуру музичного матеріалу або мати конкретне уявлення про нього.

До того як приступати до розробки композиційного плану, треба визначитися з темою майбутнього твору, його суттю та ідеєю.

Структура композиційного плану

1. Тема та ідея
2. Час дії.
3. Місце дії.
4. Вид хореографії.
5. Жанр.
6. Форма

7. Зміст
8. Драматургія
9. Дійові особи та їх коротка характеристика.
10. Аналіз музичного матеріалу.
11. Опис костюмів.
12. Реквізит
13. Світлова партитура
14. Композиційно-постановчий план включає до себе розробку малюнків та опис хореографічного тексту танцювального твору.

Питання для самостійної роботи:

1. Окреслити етапи створення композиційного плану
2. Як проходить підготовча робота до створення танцю?

Лекція № 11.

Тема: Характерні особливості безсюжетного концертного номеру за законами драматургії.

Мета вивчення: Засвоєння характерних особливостей безсюжетного концертного номеру за законами драматургії.

ПЛАН

1. Поняття «композиція хореографічного твору».
2. Драматургічна побудова твору

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Поняття «композиція хореографічного твору». Два основні компоненти хореографічного твору: текст, малюнок.

Що таке малюнок танцю? Поняття мізансцени. Малюнок фольклорного танцю – зв'язок з рідною природою. Коло – найбільш повторювальний в найрізноманітніших танцях мотив. Лінійні малюнки. Закони перспективи. Мотиви лінійні, колові, можливості їх розвитку за рахунок темпу, перебудови, положення лінії в просторі сцени. Малюнок танцю і розвиток хореографічного образу. Малюнки симетричні та асиметричні. Залежність малюнку від задуму танцю, його ідеї, музичного матеріалу, національної притаманності танцю. Залежність розвитку малюнка від завдання, яке ставить балетмейстер.

Що означає слово «драматургія»? Драматургія Аристотеля, Ж. Новера, К. Блазіса. Основні частини танцювальної драматургії:

- 1) експозиція;
- 2) зав'язка;
- 3) розвиток дії;
- 4) кульмінація;
- 5) розв'язка (фінал)

Взаємозв'язок всіх частин драматургічної побудови. Значення законів драматургії у створенні танцювального твору.

Питання для самостійної роботи:

1. Визначення понять «композиція танцю, «малюнок»
2. Назвати два головних композиційних елементи танцю
3. Назвати складові частини драматургії за часів давніх цивілізацій
4. З кількох частин драматургії складається сучасний номер? Дати їх характеристику
5. Як застосовуються закони драматургії у танцювальному номері?
6. Як повинні взаємодіяти частини танцювального номеру між собою?

Лекція № 12.

1. Тема: Характерні особливості сюжетного танцю у хореографії.

Мета вивчення: Засвоєння методики створення сюжетного номеру.

ПЛАН

1. Історія виникнення сюжетних номерів
2. Специфіка створення образів в сюжетному номері
3. Специфіка будови
4. Сюжетні танці в бальній хореографії

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Історія зародження та розвитку сюжетного танцю. Дійовий танець. Образ у сюжетному танці. Розвиток драматургії у сюжетному танці. Мистецтво пантоміми у сюжетному танці. Створення лексики. Робота з виконавцями.

Одиночний сольний танець, його характерні риси, принципи побудови та виконання. Сольні танці чоловічі та жіночі. Танець для двох виконавців (дуетний танець). Характеристика побудови. Прийоми ведення мелодії.

Визначення кількості виконавців. Тема, ідея та сюжет танцювального номеру.

Створення комбінацій та малюнків. Аналіз музичного твору.

Питання для самостійної роботи:

1. Які ви знаєте сюжетні номери? Наведіть приклади.
2. Як створювати хореографічний текст для образів у сюжетному танці?
3. Визначити співвідношення частин танцювального етюд
4. Чи відповідає танцювальний текст музичному матеріалу та малюнкам?
5. Чи присутні всі частини драматургії у номері?

Лекція № 13.

Тема: Створення танців малих форм.

Мета вивчення: Ознайомлення із специфікою створення танців малих форм

ПЛАН

1. Різновиди танців малих форм
2. Їх характеристика

3. Специфіка відпрацювання танців малих форм ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Одиночний сольний танець, його характерні риси, принципи побудови та виконання. Сольні танці чоловічі та жіночі. Танець для двох виконавців (дуетний танець). Характеристика побудови. Прийоми ведення мелодії. Танці для трьох солістів. Чотири варіанти створення. Танці для чотирьох виконавців. Варіанти побудови. Використання закону контрасту. Різноманітність завдань постановника та виконавців.

Питання для самостійної роботи:

1. Як відрізняються танці малих форм за кількісним складом виконавців?
2. Методика будови танців малих форм?

Лекція № 14.

Тема: Стилізація народної хореографії до сучасних танцювальних напрямів.

Мета вивчення: Визначення спільних та відмінних рис у танцювальній культурі різних народів та причин їх виникнення. Отримання знань по створенню сучасних номерів на основі народної хореографії

ПЛАН

1. Загальні риси та відмінності в танцях різних національностей.
2. Формування танцювальних рухів і малюнків.
3. Поняття сучасності в хореографічному творі.
4. Спільні риси та відмінності в танцях різних народів
5. Елементи впливу на утворення особливостей у танцювальному мистецтві різних народів світу
6. Особливості українських народних танців
7. Поняття сучасності
8. Робота над створенням сучасного танцю
9. Значення музичного матеріалу

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Загальні риси та відмінності в танцях різних національностей.

Вплив на формування національних особливостей побутування танцювальних форм та виконання танців (кліматичні умови, рельєф місцевості, національне вбрання, побут).

Формування танцювальних рухів і малюнків. Свята і обряди календарного циклу. Українське козацтво та розвиток народної хореографії. Місцева традиція в танцювальному фольклорі. Особливості хореографічного фольклору у переселенців. Народні обряди – середовище розвитку народних танцювальних форм. Танці, що не мають меж, їх сучасна обробка.

Поняття сучасності в хореографічному творі. Засоби вирішення сучасної теми. Використання всіх видів і форм танцювально-пластичного

мистецтва. Важливість драматургії. Визначення життєвої події для показу типових явищ життя. Вибір сюжету, героя. Створення пластичних характеристик. Сюжетна основа – спостереження життя, зміст літературного, музичного твору, живопису, скульптури, графіки. Сучасна музика в сучасній хореографії. Емоційний вплив та виховне значення сучасних хореографічних творів.

Питання для самостійної роботи:

1. Назвати спільні риси у танцювальному мистецтві різних країн світу.
2. Причини виникнення відмінностей у танцювальному мистецтві.
3. Дати загальну характеристику українському народному танцю.
4. Як шукати тему для сучасних танців?
5. В чому полягає поняття сучасності?
6. Як вибрати музику?

Лекція № 15.

Тема: Фламенко, як першооснова танцю пасодобль

Мета вивчення: Ознайомитись з історією, особливостями танцю фламенко, та його впливом на характерні риси танцю пасодобль

ПЛАН

1. Історія розвитку танцю фламенко
2. Особливості іспанського танця фламенко

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Фламенко - один із символів Іспанії, що має першорядне значення для танцювальної культури. Фламенко - музично-танцювальний напрямок в мистецтві, характерний для південної іспанської провінції Андалусії, що представляє собою злиття музики, співу та танцю. Будучи культурною спадщиною Іспанії, фламенко вийшло за межі національного мистецтва, ставши в наші дні надбанням світової культури.

Одними із значущих цінностей культури фламенко є поняття свободи й боротьби, які зливаються з ліричним протестом проти несправедливості і гноблення. Останнє десятиліття фламенко особливо цікавить сучасних хореографів, тому що вони бачать в цьому мистецтві великі можливості для творчості, для введення новацій в хореографію. Фламенко мало великий вплив на різні танцювальні та музичні напрямки усього світу. Тому протягом останніх років з'явилися змішані різновиди фламенко та інших жанрів: фламенко-поп, фламенко-джаз, фламенко-рок, фламенко-фьюжн, джипсі-румба та інші.

Одним з унікальних і своєрідних аспектів фламенко є поєднання трьох видів мистецтва: танцювального (baile), вокального (cante) та музичного (guitarra). Феномен фламенко полягає в його імпровізаційності, складному ритмі, специфічній техніці виконання, виразності й емоційній

напруженості. Важливим елементом для виконавців фламенко є структура стилів.

Питання для самостійної роботи:

1. Історія танцю фламенко
2. Які основні поняття структурних елементів, що характерні для всіх виконавців?

Лекція № 16.

Тема: Танець на малюнок

Мета вивчення: Вивчення особливостей створення малюнків до танцювального номеру та їх різновидів.

ПЛАН

1. Малюнок танцю, як один із виразних засобів хореографії
2. Класифікація малюнків танцю
3. Основні малюнки танців різних народів
4. Малюнок танцю в сучасній хореографії
5. Процес створення танцювального малюнку

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Поняття «композиція хореографічного твору». Два основні компоненти хореографічного твору: текст, малюнок.

Що таке малюнок танцю? Поняття мізансцени. Малюнок фольклорного танцю – зв'язок з рідною природою. Коло – найбільш повторювальний в найрізноманітніших танцях мотив. Лінійні малюнки. Закони перспективи. Мотиви лінійні, колові, можливості їх розвитку за рахунок темпу, перебудови, положення лінії в просторі сцени. Малюнок танцю і розвиток хореографічного образу. Малюнки симетричні та асиметричні. Залежність малюнку від задуму танцю, його ідеї, музичного матеріалу, національної притаманності танцю. Залежність розвитку малюнка від завдання, яке ставить балетмейстер.

Питання для самостійної роботи:

1. Визначення понять «композиція танцю, «малюнок»
2. Назвати два головних композиційних елементи танцю
3. Різновиди малюнків. Навести приклади
4. За допомогою яких засобів можуть розвиватись малюнки?

Лекція № 17.

Тема: Класифікація основних рухів латиноамериканських та європейських бальних танців згідно рівня їх складності.

Мета вивчення: Вивчення класифікації основних рухів латиноамериканських та європейських бальних танців згідно рівня їх складності.

ПЛАН

1. Розподіл фігур бального танцю на різні рівні згідно їх складності. Всесвітньо прийнята класифікація фігур латиноамериканського та європейського бального танцю.
2. Основні фактори, які впливають на вибір композиції
3. Конкурсна специфіка композицій латиноамериканського та європейського бального танцю

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Розподіл фігур бального танцю на рівні Student, Associate, Member, Fellow У залежності від дозволених правилами фігур змагання з спортивного бального танцю розділяються на два типи:

- "класові" - дозволяється виконувати фігури у відповідності з класом танцювальної майстерності;
- "відкритий клас" - дозволено виконувати будь які фігури в характері танця, а також пози і фігури-лінії.

Створення композиції для цих типів змагань суттєво відрізняється: в першому випадку воно міститься в гармонічному поєднанні дозволених фігур, тоді як у другому відносна свобода вибору танцювальної лексики дозволяє реалізувати більш глибокі задачі і принципи.

Питання для самостійної роботи:

1. Як розподіляються фігури латиноамериканського та європейського бального танцю згідно рівня складності?
2. Які основні фактори впливу на конкурсні композиції бального танцю?
3. Наведіть приклади

Лекція № 18.

Тема: Правила по фігурах для класифікаційних категорій виконавців бальних танців. Основні принципи створення конкурсних композицій бального танцю

Мета вивчення: Ознайомитись з основними вимогами до створення композицій з бальних танців згідно класифікаційних категорій виконавців.

ПЛАН

1. Загальні правила до фігур європейська програма
2. Загальні правила до фігур латиноамериканська програма

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Універсальні правила складені з урахуванням Правил IDU. Вони приймаються за основу при проведенні змагань серед Ювеналів та класифікаційних груп.

Санкції: якщо композиція пари не відповідає Правилам і пара отримала попередження від спортивного комісара або головного судді, то вона повинна до наступного кола змагань привести композицію у відповідність з Правилами або ж бути готовою до дискваліфікації.

Правила складання композицій з європейської та латиноамериканської програми згідно класифікаційних рівнів Початківець, E, D, C клас у всіх вікових категоріях.

Правила складання композицій фрі-стайл для класів В та вище у вікових категоріях Юніори, Молодь та Дорослі.

Основні принципи створення хореографії для "класових" змагань.

Створення хореографії для змагань у "відкритому" класі, основи.

Питання для самостійної роботи:

1. Дати характеристику поняттю «класифікаційні категорії»
2. Які вимоги до створення композицій з європейської програми для класифікаційних категорій?
3. Які вимоги до створення композицій з латиноамериканської програми для класифікаційних категорій?
4. Які вимоги до створення композиції фрі-стайл?

Лекція № 19.

Тема: Історія чемпіонатів світу з бального танцю.

Мета вивчення: Ознайомитись з історією та сьогоденням чемпіонатів світу, та найбільш знакових змагань з бального танцю

ПЛАН

1. Історія чемпіонатів світу з бального танцю.
2. Історія Блекпульського Фестивалю Танцю
3. Суддівство в Блекпулі
4. Історія GOC
5. Чемпіони світу 1995-2017 р.р.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Бальні танці народилися в Англії в кінці XVIII початку XIX століття. Тоді танці виконували на великосвітських балах. Надалі в кінці XIX початку XX століття бальні танці отримали загальну популярність. В кінці XIX століття стали проводити перші конкурси. В Англії виникли і перші організації вчителів бального танцю, такі як Британська асоціація вчителів бального танцю (1892), Альянс Сполученого королівства (1903 р) і Імперське суспільство (1904 г.). На початку XX століття змагання з бальних танців отримали широкий розвиток. І в 1909 році пройшов перший Чемпіонат світу. Його організував в Парижі Каміль де Реналь. У програму чемпіонату входило всього чотири танцю. Це були Boston, Tur Key Trot, One-step і Tango. У той

час особливу популярність мала газета "The Dancing Times", яка спільно з Камілем де Реналем стала організатором напівофіційного Чемпіонату світу в Лондоні Переможцем лондонського чемпіонату з бальних танців став Віктор Сильвестр – він був не тільки організатор танцювальних шоу-програм на телебаченні, а й автор книг про бальні танці.

Історія Блекпульського Фестивалю Танцю (Blackpool DanceFestival) почалася в 1920 році, коли під час Великоднього святкового тижня в невеликому місті на березі Ірландського моря пройшов найперший фестиваль танцю. Достеменно невідомо, кому саме прийшла ідея організації турніру, - біля витоків заходу стояли Нельсон Шарплес, співвласник музичного видавництва Messrs Sharples and Son Ltd, а також Гаррі Вуд, музичний директор комплексу Зимових садів. Колись камерний і традиційний Фестиваль Танцю в Блекпулі, в якому зустрічалися професіонали і аматори з Англії та інших частин Сполученого Королівства, в даний час трансформувався в світовий форум, де зустрічаються більше двох з половиною тисяч пар з майже 60 країн світу.

1984-1986 Бад-Вюртембергський танцювальний тренер Гаррі Кернер мав ідею організувати аналогічний турнір такий, як в захід в Блекпулі і незабаром знайшов собі партнера в президенті клубу Мангейм Алексі Бутвайлер. Унікальний турнір для Німеччини: любителі і професіонали, всі танцюють на одному заході - відкритий чемпіонат Німеччини (GOC) . З 2002 року GOC може конкурувати з Блекпулом з точки зору кількості танцюристів і міжнародного смаку.

Питання для самостійної роботи:

1. Хто був організатором першого чемпіонату з бальних танців?
2. Історія Блекпула
3. Кого саме залучають до оцінювання Блекпульського фестивалю?
4. Історія GOC
5. Чемпіони Блекпульського фестивалю?
6. Чемпіони GOC?

Лекція № 20.

Тема: Видатні балетмейстери бального танцю України

Мета вивчення: Ознайомитись з діяльністю видатних балетмейстерів бального танцю України

ПЛАН

1. Сучасність бального танцю в Україні
2. Творчій путь В.А.Єлізарова. Театр танцю В.А. Єлізарова
3. Досягнення О.І.Літвінова. Його внесок в розвиток конкурсного бального танцю в Україні

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Професійний рух організацій, пропагандуючих бальний танець в Україні, змагання для професійних танцюристів, семінари для тренерів і суддів, професійні екзамени, різноманітні заходи із запрошенням провідних фахівців світового рівню та керівників міжнародних організацій. Співпраця громадських організацій із міністерством молоді та спорту. Розділення організацій на організації, проводячих змагання зі спортивних танців або з танцювального спорту. Головні діячі.

В.А. Єлізаров - танцюрист, тренер, педагог з бальних танців, засновник, художній керівник, директор і режисер Севастопольського Академічного Театру танцю імені В.А. Єлізарова. Народний артист України (2002). Заслужений працівник культури України та заслужений діяч мистецтв Автономної Республіки Крим (2000). Лауреат Державної премії Криму (2004). Кавалер Ордена «За заслуги» 3 ступеня (2009).

О.І.Літвінов - засновник і керівник народного ансамблю бального танцю «Горизонт». У 2000 році став завідувачем кафедри бального танцю Харківської державної академії культури, і пропрацював на цій посаді до 2011 року. Викладав також в Київському національному університеті культури. Виховав понад 2 000 танцюристів, брав участь в організації понад 50 фестивалів і конкурсів бального танцю. Капітан української команди на Блекпульських змаганнях. Виступав в якості судді на телевізійних проектах «Танці з зірками» і «Танцюють всі!». У 2013 році входив до складу журі та був хореографом на танцювальному телепроекті «Майданс-3».

Питання для самостійної роботи:

1. Сучасність бального танцю в Україні?
2. В.А.Єлізарова.- керівник театр танцю В.А. Єлізарова. Репертуар, постановки?
3. Досягнення О.І.Літвінова. Його внесок в розвиток конкурсного бального танцю в Україні?

Лекція № 21.

Тема: Найбільш популярна в бальних танцях форма хореографічних постановок – секвей та прийоми його побудови.

Мета вивчення: Отримання знань з вимог до постановки найбільш популярної в бальних танцях форми хореографічних постановок - секвей.

ПЛАН

1. Загальна характеристика хореографічних постановок секвей
2. Основні вимоги та правила створення секвей

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Секвеем називається довільна композиція, танцювальний номер, що виконується однією парою протягом 3 хвилин плюс-мінус 15 секунд. Розрізняють латиноамериканський та європейський секвей. Варіація може складатися з хореографії всіх 5 танців однієї з програм (дозволяється використання від 1 до 5 ритмів європейської або латиноамериканської програм відповідно).

Хоча секвей і схожий більше на шоу, ніж на звичайні конкурсні варіації, певні правила і обмеження все ж діють: не допускається використання предметів, які не є складовою частиною костюма, якщо ж такий предмет - частина костюма, не можна міняти його місце розташування, підтримки допускаються тільки у вступі (перші 8 тактів) і в заключній частині (останні 8 тактів) номера, роздільне виконання спортсменами в європейському секвеї допускається протягом 4 тактів у вступі і в заключній частині номера, а також між танцями.

Секвей як танець відноситься до нового явища постмодерністської хореографії, і в даний час процес його становлення ще не завершений. До недавнього часу секвей танцювали тільки професіонали, однак з 2000 року подібні змагання проводяться і серед аматорів

Питання для самостійної роботи:

1. Які правила створення секвей?
2. Секвей –пластична інтерпретація бального танцю.

Лекція № 21.

1. Тема: Сюжетний танець. Створення танців малих форм.

Мета вивчення: Робота над створенням сюжетних танців.

ПЛАН

1. Поняття «сюжет», «художній образ»
2. Аналіз сюжетів в художній літературі, живописі, музиці тощо
3. Порівняння сюжетів та образів художньої літератури з подібними образами в хореографічному мистецтві

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Розробка сюжету танцювального номеру, підпорядкування його музичному матеріалу

Створення хореографічних образів. Поняття «композиційний план»
Специфіка роботи з музичним матеріалом при створенні сюжетного танцю.
Аналіз музичного матеріалу

Питання для самостійної роботи:

1. Дати характеристику терміну «хореографічний образ»
2. Особливості розкриття образу у сюжетному танці
3. Значення танцювального тексту у створення образу у сюжетних танцях

Лекція № 22.

Тема: Формейшен окремих пласт професійної діяльності балетмейстера бальної хореографії. Видатні колективи світу з формейшен

Мета вивчення: Основні принципи створення формейшен

ПЛАН

1. Поняття формейшен
2. Головні принципи створення формейшен
3. Видатні колективи формейшен світу

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Формейшен- мабуть, самий видовищний і захоплюючий із усіх видів спортивного танцю. Це синхронний виступ 8 танцювальних пар (16 танцюристів). Тривалість формейшен 6 хвилин. У виступі мають бути використані всі п'ять танців однієї з програм, отже розрізняють європейську і латиноамериканську програму. Кожен з п'яти конкурсних танців в кожній з програм виконується під характерну музику з певним (унікальним) ритмом і музичним розміром. Спортсмени команди, повинні грамотно виконати кроки танцювальних фігур у своїй змагальній програмі відповідно до використовуваних музичними фрагментами у фонограмі.

Програма, в якій танці змінюють один одного досить часто, але не настільки, щоб виглядати як суєта. Ефектно виглядає програма, в якій в одній музичній темі змінюються кілька ритмів і відповідно танців. Більш того, переважно, якщо хореографія будується з урахуванням принципів режисури, і в основній частині присутні початок, розвиток, кульмінація і закінчення. Найбільш просто цього досягти, використовуючи певну послідовність танців (швидких і повільних за темпом). Контраст швидкостей завжди виглядає більш ефектно, ніж поступове прискорення або уповільнення. Часто у спортивній програмі використовуються трюки та підтримки, виконання яких неможливе без розвитку специфічних фізичних якостей, які не є необхідними для виконання звичайної конкурсної програми. Ритмічна інтерпретація - це майстерність команди у виконанні складного ритмічного малюнка хореографії. Багато танцювальних фігур можна виконувати не тільки в основному ритмі (описаному в підручниках), але ще й у синкопованих і уповільненому ритмі. Насичення танцю спортсменів подібними ритмічними структурами в різноманітному їх поєднанні значно прикрашає виконання і вимагає більш високої технічної майстерності команди. Крім цього спортсмени повинні танцювати, демонструючи синхронність рухів ніг, рук і

корпусів. В силу деяких специфічних геометричних перебудовань спортивної програми різні пари команди можуть рухатися з різною швидкістю і, отже, використовуючи різні довжини кроків. Незважаючи на цей фактор, узгодженість ліній корпусів танцюристів повинна бути досягнута. Більш того, в статичних моментах хореографії, а також в статичних геометричних картинах, позитивно оцінюється ідентичність ракурсів корпусів і напрямків фокусів поглядів всіх 16 спортсменів, або окремо партнерів і дам.

Важливим у формейшен є все - вміння орієнтуватися щодо членів команди, орієнтація на майданчику, злагодженість, синхронність рухів, і красивий, чіткий малюнок ліній і перебудовань, і оригінальність ідеї номера, музики, і, головне, якість танцювання, техніка окремої пари і команди в цілому.

Командні виступи зі спортивних танців - "формейшн" досить добре розвинені в світі, а особливо в центральній і західній Європі. Цей вид хореографії широко поширений і культивується в Австрії, Бельгії, Угорщині, Німеччині, Чехії, Сербії, Словаччині, Нідерландах, Польщі, Україні. До складу Міжнародної федерації танцювального спорту входить 87 країн світу. Провідними країнами в області спортивного танцю на сьогоднішній день визнані Англія, Росія, Італія, Литва. Однак, безумовним світовим лідером в області ансамблевого танцю є Німеччина.

Видатні команди світу :

Braunschweiger TSC, Germany

Vera Tyumen Team, Russian Federation

Univers Minsk Belarus, Belarus

Ludwigsburg, Germany

LOTOS-Jantar, Poland

Питання для самостійної роботи:

1. Розкрити значення «формейшен»
2. Які основні принципи створення «формейшен»
3. Які ще колективи формейшен ви можете назвати.
4. Їх репертуар?

ЛІТЕРАТУРА

Автор підручника (навчального посібника тощо)	Найменування підручника (навчального посібника тощо)	Найменування видавництва, рік видання	Кількість примірників
1. Голдрич О.	Хореографія: основи хореограф. мистецтва, основи композиції танцю	Львів : Край, 2003	
2. Захаров Р.В.	Сочинение танца: страницы педагогического опыта [Електронний ресурс]	М. : Искусство, 1989	
3. Колногузенко Б. М.	Види мистецтва та хореографії	Харків : ХДАК, 2009, 2014	5
4. Колногузенко Б. Н.	Сольный танец : метод. разработка по курсу "Искусство балетмейстера"	Харьков : ХГАК, 2006, 2007	5
5. Колногузенко Б. Н.	Сюжетный танец: от замысла к	Харьков : ДИАРТ,	4

	воплощенню	1990	
6.Колногузенко Б. М.	Хореографічна сюїта: метод. матеріали з курсу «Мистецтво балетмейстера»	Харків : ХДАК, 2007.	1
7.Колногузенко Б. М.	Хореографічне мистецтво: зб.ст.	Харків : ХДАК, 2008	4
8.Уклад. Колногузенко Б. М.	Композиція танцю. Малюнок танцю: матеріали до вивчення курсу «Мистецтво балетмейстера»	Харків : ХДАК, 1992.	1
9.Уклад. Колногузенко Б. М.	Композиція танцю. Музика – основа для створення танцю	Харків : ХДАК, ХОЦНТ, 1992.	1
10.Колногузенко Б. М.	Хореографічна сюїта [Електронний ресурс]: метод. матеріали з курсу "Мистецтво балетмейстера"	Харків : ХДАК, 2007.	
11.Кривохижа А.	Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера	Кіровоград : ТОВ Центральн-Українське видавництво, 2012	1
12.Лиманська О. В.	Основи композиції та постановки танцю: сучасна тема в хореографії: навч. посібник	Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2014.	1
13.Лопухов Ф. В.	Хореографические откровенности	М. : Искусство, 1972.	1
14.Лопухов Ф. В.	Шестьдесят лет в балете : воспоминания и записки балетмейстера	М. : Искусство, 1966.	1
15.розроб. Широковська О. М.	Мистецтво балетмейстера [Електронний ресурс] : програма та навч.-метод. Матеріали курсу для студентів ступеня “Бакалавр” спец. 024 “Хореогр.”, спец. “Бальна хореогр.”	Харків : ХДАК, 2017	